

liberentur, animusque pio, et sancto gaudio repleatur, extremæ unctiois sacramentum efficit.

*fidelibus
arma ad-
versus
hostem
submini-
strat,*

Præterea, aliud etiam, quod merito omnium maximum videri potest, ex eo consequimur; nam etsi humani generis hostis, quoad vivimus, numquam desinit de interitu, et exitio nostro cogitare; nullo tamen tempore, ut nos omnino perdat, ac, si fieri possit, spem nobis divinæ misericordiæ eripiat, vehementius omnes nervos contendit, quam cum supremum vitæ diem appropinquare animadverterit. Quamobrem fidelibus arma, et vires hoc sacramento subministrantur, quibus adversarii vim, et impetum frangere, et illi fortiter repugnare possint. Allevatur enim, et erigitur ægri animus divinæ bonitatis spe; eaque confirmatus morbi incommoda omnia fert levius, ac ipsius dæmonis calcaneo insidiantis artificium, et calliditatem facilius eludit.

*reddit
corporis
sanita-
tem.*

Accedit postremo, siquidem profutura sit, etiam corporis sanitas. Quod si ægroti hoc tempore eam minus consequuntur, id quidem non sacramenti vitio, sed ob eam potius causam evenire credendum est, quod eorum magna pars, vel qui sacro oleo perunguntur, vel a quibus administratur, fides infirmior est; testatur enim Evangelista, Dominum apud suos multas virtutes non fecisse propter incredulitatem illorum.¹ Quamquam etiam recte dici potest, Christianam religionem, ex quo altius tanquam radices egit in animis hominum, minus jam hujusmodi miraculorum adminiculis indigere, quam olim nascentis Ecclesiæ initio necessaria esse viderentur. Sed tamen hoc loco fides magnopere excitanda erit. Utcumque enim quod ad corporis valetudinem attinet, Dei consilio et voluntate ceciderit, certa spe niti fideles debent, se hujus sacri olei virtute spiritualem sanitatem consecuturos esse; futurumque, ut si eos vita decedere contingat, præclaræ illius vocis fructum percipiant, quo scriptum est: Beati mortui qui in Domino moriuntur.²

Hæc de extremæ unctiois sacramento breviter quidem dicta sunt: verum, si hæc ipsa rerum capita a Pastoribus latius, et ea, qua decet, diligentia explanata erunt, dubitandum non est, quin fideles ex hac doctrina maximum pietatis fructum percipiant.

¹ Matth. XIII. 58. — ² Apocal. XIV. 13.

De Ordinis Sacramento.

SI quis aliorum sacramentorum naturam, et rationem diligenter considerarit, facile perspiciet, ea omnia ab ordinis sacramento ita pendere, ut sine illo partim confici, et administrari nullo modo queant: partim solemnem cæremoniam, et religioso quodam ritu, ac cultu carere videantur. Quare necesse est, ut Pastores institutam sacramentorum doctrinam persequentes, eo diligentius de ordinis etiam sacramento sibi agendum arbitrentur.

Proderit autem maxime hæc explicatio primum quidem illis ipsis, deinde aliis, qui ecclesiasticæ vitæ rationem ingressi sunt, postremo etiam fidei populo: ipsis, quod dum in hujus argumenti tractatione versantur, ad eam gratiam excitandam, quam hoc sacramento adepti sunt, magis commoventur; aliis, qui in sortem Domini vocati sunt, partim ut eodem pietatis studio afficiantur, partim vero, ut earum rerum cognitionem percipiant, quibus instructi viam sibi ad ultteriores gradus facilius munire possint; reliquis autem fidelibus, primum quidem ut intelligant, quo honore digni sint Ecclesiæ ministri; deinde, quoniam sæpe contingit, ut multi adsint, vel qui spe liberos suos adhuc infantes Ecclesiæ ministerio destinarint; vel qui sua sponte, et voluntate illud vitæ genus sequi velint; quos certe ignorare minime æquum est, quæ præcipue ad hanc rationem pertinent.

1.
*Explicatio
sacra-
menti or-
dinis*

2.
*utilis sa-
cerdoti-
bus,*

clericis,

*ceteris
fidelibus.*

PRIMUM itaque fidelibus tradendum est, quanta sit hujus instituti, si summum ejus gradum, hoc est, sacerdotium spectemus, nobilitas, et excellentia. Nam cum Episcopi, et sacerdotes tanquam Dei interpretes, et internuntii quidam sint, qui ejus nomine divinam legem, et vitæ præcepta homines edocent, et ipsius Dei personam in terris gerunt; perspicuum est, eam esse illorum functionem, qua nulla major excogitari possit; quare merito non solum angeli, sed dii etiam, quod Dei immortalis vim, et numen apud nos teneant, appellantur.

Quamvis autem omni tempore summam dignitatem obtinerint, tamen novi testamenti sacerdotes ceteris omnibus

3.
*Ordinis
excellen-
tia.*

honore longe antecellunt. Potestas enim tum corpus et sanguinem Domini nostri conficiendi, et offerendi, tum peccata remittendi, quæ illis collata est, humanam quoque rationem, atque intelligentiam superat; nedum ei aliquid par, et simile in terris inveniri queat.

Deinde vero, quemadmodum Salvator noster a Patre, apostoli autem, ac discipuli in universum mundum a Christo domino missi sunt : ita quotidie sacerdotes eadem, qua illi, potestate præditi, ad consummationem sanctorum in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi mittuntur.¹ Hujus igitur tanti officii onus nemini temere imponendum est, sed iis tantum, qui illud vitæ sanctitate, doctrina, fide, prudentia sustinere possint. Nec vero quisquam sumat sibi honorem, sed qui vocatur a Deo tanquam Aaron.² Vocari autem a Deo dicuntur, qui a legitimis Ecclesiæ ministris vocantur. Nam qui in hoc ministerium se ipsos arroganter inserunt, atque intrudunt, de his Dominum intellexisse docendum est, cum inquit : Non mittebam prophetas, et ipsi currebant.³ Quo quidem hominum genere nihil infelicius, ac miserius, nihil Ecclesiæ Dei calamitosius esse potest.

4.
*Divina
vocatio-
nis neces-
sitas.*

5.
Intentio

Sed quoniam in omni actione suscipienda magnopere refert, quem sibi quisque finem constituat, (optimo enim fineposito, recte omnia consequuntur) de hoc in primis, qui sacris initiari volunt, admonendi sunt, ut nihil sibi tanto munere indignum proponant; qui quidem locus eo diligentius tractandus erit, quo gravius hoc tempore ea in re peccare fideles solent.

*quæ ma-
la,*

Alii enim eo consilio ad hanc vivendi rationem se convertunt, ut, quæ ad victum, vestitumque necessaria sunt, parent, ita ut, præter quæstum, nihil aliud in sacerdotio, quemadmodum vulgo ceteri omnes in quovis sordidi artificii genere, spectare videantur. Quamvis enim, ex Apostoli sententia, natura, et divina lex jubeat, ut qui altari servit, ex altari vivat,⁴ tamen quæstus, et lucri causa ad altare accedere, maximum sacrilegium est. Alios honorum cupiditas, et ambitio ad sacerdotalem ordinem ducit. Alii vero, ut divitiis affluant, initiari volunt; cujus quidem rei illud argumento est, quod, nisi opulentum aliquod ecclesiasticum beneficium iis

¹ Eph. IV. 12. — ² Hebr. V. 4. — ³ Hier. XXIII. 21. — ⁴ I Cor. IX. 9.

deferatur, nullam sacri ordinis cogitationem habent; hi vero sunt, quos Salvator noster mercenarios appellat,¹ et quos Ezechiel dicebat, semetipsos, et non oves pascere;² quorum turpitudine, et improbitas non solum sacerdotali ordini magnas tenebras offudit, ita ut jam nihil fere a fideli populo haberi possit contemptius, et abjectius; verum etiam efficit, ut ipsi nihil amplius ex sacerdotio consequantur, quam Judas ex apostolatus munere; quod illi sempiternum exitium attulit.

Illi autem ostio in Ecclesiam introire merito dicuntur, qui a Deo legitime vocati Ecclesiastica munera ejus unius rei causa suscipiunt, ut Dei honori inserviant. Neque tamen hoc ita accipiendum est, quasi eadem lex æque omnibus non sit imposita. Homines enim ob eam rem conditi sunt, ut Deum colant, quod præcipue fideles, qui baptismi gratiam consecuti sunt, ex toto corde, ex tota anima, et ex totis viribus præstare debent. Verum qui ordinis sacramento initiari volunt, hoc sibi proponant opus est, ut non solum Dei gloriam in omnibus rebus quærant, quod quidem cum omnibus, tum maxime fidelibus commune esse constat; sed etiam ut alicui certo Ecclesiæ ministerio addicti, in sanctitate, et justitia illi inserviant. Nam ut in exercitu omnes quidem milites imperatoris legibus parent, sed inter eos tamen alius centurio, alius præfectus est, alii alia munera obeunt : ita, quamvis omnes fideles pietatem, et innocentiam sectari omni studio debeant quibus rebus maxime Deus colitur, eos tamen, qui ordinis sacramento sunt initiati, præcipua quædam munera, et functiones in Ecclesia exequi oportet; nam et sacra pro se ipsis, et pro omni populo faciunt; et divinæ legis vim tradunt; ad eamque prompto, et alacri animo servandam fideles hortantur, et instituunt; et Christi domini sacramenta, quibus omnis gratia impertitur, et augetur, administrant; et, ut uno verbo complectamur, a reliquo populo segregati in omnium longe maximo, et præstantissimo ministerio se exercent.

*quæ re-
ta.*

His igitur explicatis, accedent Parochi ad ea tradenda, quæ propria hujus sacramenti sunt, ut intelligant fideles, qui in ecclesiasticum ordinem cooptari volunt, ad quodnam offi-

6.

¹ Joan. X. 12. — ² Ezechiel. XXXIV. 8.

cii genus vocentur, quantaque ipsi Ecclesiæ, ejusque ministris potestas divinitus tributa sit.

7. *Potestas ordinis distincta a potestate jurisdictionis;*
ORDINIS POTESTAS. Ea autem duplex est, ordinis et jurisdictionis. Ordinis potestas ad verum Christi domini corpus in sacrosancta Eucharistia refertur. Jurisdictionis vero potestas tota in Christi corpore mystico versatur; ad eam enim spectat, Christianum populum gubernare, et moderari, et ad æternam, cælestemque beatitudinem dirigere.

intrinsicam hominis sanctificationem spectat;
 Verum ordinis potestas non solum consecrandæ Eucharistiæ vim, et potestatem continet: sed ad eam accipiendam hominum animos præparat, et idoneos reddit, ceteraque omnia complectitur, quæ ad Eucharistiam quovis modo referri possunt. Ejus vero plura ex sacris litteris testimonia afferri possunt, sed illa præclara, et gravissima sunt, quæ apud sanctos Joannem et Matthæum leguntur; inquit enim Dominus: sicut misit me Pater, et ego mitto vos. Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: et quorum retinueritis, retenta sunt.⁴ Et: Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis super terram, erunt ligata et in cælo: et quæcumque solveritis super terram, erunt soluta et in cælo.² Quæ quidem loca a Pastoribus ex sanctorum Patrum doctrina, et auctoritate explanata, maximum veritati lumen afferre poterunt.

8. *multum præstat potestati sacræ in lege nature*
 Hæc autem potestas plurimum illi præstat, quæ in naturæ lege certis hominibus, qui res sacras curarent, tributa est. Nam et illa ætas, quæ scriptam legem antecessit, suum sacerdotium suamque potestatem spirituales habuerit, necesse est, cum legem habuisse satis constet. Hæc duo enim ita conjuncta esse testatur Apostolus, ut, eorum altero translato, simul etiam alterum transferri necesse sit.³ Cum igitur naturali instinctu homines agnoscerent Deum colendum esse, consequens erat, ut in quavis republica aliqui sacrorum, et divini cultus procurationi præficerentur, quorum potestas aliquo modo spiritualis diceretur.

et in lege Mosaica.
 Eadem etiam potestate populus Israeliticus non caruit: quæ tametsi dignitate superior fuit, quam illa, qua in lege naturæ sacerdotes præditi erant, longe tamen inferior, quam

¹ Joann. XX. 22. — ² Matth. XVIII. 18. — ³ Hebr. VII. 12.

legis Evangelicæ spiritualis potestas, existimanda est; hæc enim cælestis est, omnemque angelorum etiam virtutem superat, neque a sacerdotio Mosaico, sed a Christo domino, qui non secundum Aaron sacerdos fuit, sed secundum ordinem Melchisedech ortum habet. Is enim, qui summa potestate gratiam tribuendi, et peccata remittendi præditus fuit, hanc potestatem quamvis virtute definitam, et sacramenti adstrictam Ecclesiæ suæ reliquit.

NOMEN. Quare ad eam exercendam certi ministri instituti sunt, et solemniter religione consecrati: quæ quidem consecratio ordinis sacramentum, vel sacra ordinatio vocatur. Placuit autem sanctis Patribus hoc vocabulo uti, quod latissimam significationem habet, ut dignitatem, et excellentiam ministrorum Dei indicarent. Est enim ordo, si propriam ejus vim et notionem accipiamus, dispositio superiorum, et inferiorum rerum, quæ inter se ita aptæ sunt, ut una ad alteram referatur. Cum itaque in hoc ministerio multi sint gradus, et variæ functiones, omnia vero certa ratione distributa sint, et collocata, recte et commode ordinis nomen ei impositum videtur.

SACRAMENTUM. Quod autem inter cetera Ecclesiæ sacramenta sacra ordinatio numeranda sit, sancta Tridentina Synodus ratione illa, quæ sæpius repetita est, comprobavit; nam cum sacramentum sit rei sacræ signum; id vero, quod hac consecratione extrinsecus fit, gratiam et potestatem significet, quæ illi tribuitur, qui consecratur: omnino sequi perspicuum est, ordinem vere ac proprie sacramentum dicendum esse; quare Episcopus ei calicem cum vino et aqua, et patenam cum pane porrigens qui sacerdos ordinatur, inquit: Accipe potestatem offerendi sacrificium, etc.; quibus verbis semper docuit Ecclesia, dum materia exhibetur, potestatem consecrandæ Eucharistiæ, caractere animo impresso tradi, cui gratia adjuncta sit, ad illud munus rite, et legitime obeundum; quod Apostolus his verbis declarat: Admoneo te ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum. Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris: sed virtutis, et dilectionis, et sobrietatis.²

¹ Sess. XXIII. cap. 3. — ² 2. Tim. I. 6.

9. *Hæc potestas vocatur ordo, quia varios gradus habet inter se dispositos.*

10. *Ordo vere est sacramentum.*

II. **VARIi ORDINES.** JAM vero, ut sacræ Synodi verbis utamur, cum divina res sit tanti sacerdotii administratio; consentaneum fuit, quo dignius, et majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesiæ ordinatissima dispositione plures essent, et diversi ministrorum ordines, qui sacerdotio ex officio deservirent: atque hi quidem ita distributi, ut cum clericali tonsura insigniti essent, per minores ad majores ascenderent.

12. *Ordines septem majores et minores.* Docendum igitur erit, hosce omnes ordines septenario numero contineri, semperque ita a catholica Ecclesia traditum esse, quorum nomina hæc sunt, Ostiarius, Lector, Exorcista, Acolythus, Subdiaconus, Diaconus, Sacerdos. Hunc autem ministrorum numerum recte ita definitum esse, probari potest propter ea ministeria, quæ ad sacrosanctum Missæ sacrificium, et Eucharistiam vel conficiendam, vel administrandam, cujus causa præcipue sunt instituta, necessaria videntur. Ex his alii majores, qui etiam sacri dicuntur, alii minores sunt. Majores, vel sacri, sunt, Ordo Sacerdotalis, Diaconatus, et Subdiaconatus; ad minores referuntur Acolythi, Exorcistæ, Lectores, Ostiarii; de quorum singulis pauca dicenda sunt, ut habeant Parochi, unde eos potissimum instituunt, quos noverint aliquo ordine initiandos esse.

13. *Ad ordines præparatio est tonsura.* **TONSURA.** Incipiendum est autem a prima tonsura, quam quidem docere oportet, quandam præparationem esse ad ordines accipiendos. Ut enim homines ad baptismum exorcismis, ad matrimonium sponsalibus præparari solent: ita, cum, tonso capillo dedicantur Deo, tanquam aditus ad ordinis sacramentum illis aperitur; declaratur enim, qualis esse debeat, qui sacris imbui cupit.

Nam Clerici nomen, quod ei tunc primum imponitur, ab eo deductum est, quod Dominum sortem et hæreditatem suam habere incipiat, velut qui in Hebræorum populo, divino cultui mancipati erant: quibus vetuit Dominus aliquam agrorum partem in terra promissionis distribui, cum inquit: Ego pars, et hæreditas tua.² Ac quamvis id omnibus fidelibus commune sit, præcipua tamen ratione iis conveniat necesse est, qui se Dei ministerio consecrarunt.

¹ Num. XVIII. 20.

Tondentur vero capilli ad coronæ speciem, et similitudinem, quam perpetuo conservare oportet: et ut quisque in altiori deinceps ordinis gradu collocatur, sic ejus orbis formatior circumscribi debet; quod quidem ex Apostolorum traditione acceptum esse, docet Ecclesia, cum de hujusmodi tondendi more sancti Dionysius Areopagita,¹ Augustinus,² Hieronymus,³ vetustissimi, et gravissimi Patres, meminerint. Primum autem omnium, ferunt, apostolorum Principem eam consuetudinem induxisse ad memoriam coronæ, quæ ex spinis contexta Salvatoris nostri capiti fuit imposita: ut, quod impii ad Christi ignominiam, et cruciatum excogitarunt, eo apostoli ad decus, et gloriam uterentur; simulque significarent, curandum esse a ministris Ecclesiæ, ut omnibus in rebus Christi domini nostri speciem, et figuram gerant. Quamquam nonnulli asserant, hac nota regiam dignitatem declarari, quæ iis maxime, qui in sortem Domini vocati sunt, videtur convenire. Quod enim Petrus apostolus fideli populo tribuit: Vos genus electum, regale sacerdotium, gens sancta;⁴ peculiari quadam, et magis propria ratione ad ecclesiasticos ministros pertinere facile intelligimus; etsi non desunt, qui vel perfectioris vitæ professionem a Clericis susceptam circuli figura, quæ omnium perfectissima est, significari existiment, vel externarum rerum contemptionem, animique ab omnibus humanis curis vacuitatem declarari putent; quod capilli, supervacaneum quiddam in corpore, tondeantur.

OSTIARIUS. Post primam Tonsuram ad Ostiarii ordinem primus gradus fieri consuevit. Ejus munus est, templi claves, et januam custodire, et aditu templi arcere eos, quibus ingredi interdictum erat. Ad sanctum etiam Missæ sacrificium assistebat, curaturus ne quis propius, quam par esset, ad sacramentum accederet, et sacerdotem rem divinam facientem interpellaret. Alia etiam ministeria illi commissa erant; ut ex ritibus, qui ad ejus consecrationem adhibentur, perspicui potest. Nam Episcopus claves ex altari acceptas ei tradens, quem Ostiarium vult instituere, Sic age, inquit, quasi redditurus Deo rationem pro iis rebus, quæ his clavi-

¹ De eccl. hier. c. VI., p. 2. — ² Aug. (App.) serm. de cont. mundi c. 3., serm. 21 ad Fratres in Eremito: cfr. ep. 33, n. 5. — ³ Ap. Grat. p. II., caus. 12, q. I, c. 7: cfr. ep. 142. — ⁴ I. Pet. II. 9.

14. *Ejus origo et significatio.*

15. *Ostiarii munera et dignitas.*

bus recluduntur. Magnam autem in antiqua Ecclesia hujus ordinis dignitatem fuisse, ex eo intelligitur, quod his temporibus in Ecclesia servari animadvertimus. Nam Thesaurarii officium, qui erat idem sacrarii custos, quod ad Ostiarios pertinebat, inter honestiores Ecclesiæ functiones etiam nunc habetur.

16.
Lectoris officia.

LECTOR. Secundus ordinis gradus est Lectoris munus. Ad eum pertinet, in ecclesia veteris et novi testamenti libros clara voce, et distincte recitare, præsertim vero eos, qui inter nocturnam psalmodiam legi solent. Ejus quoque partes erant, prima religionis Christianæ rudimenta fidelibus tradere. Episcopus itaque præsentem populo, in ejus ordinatione librum, quo descripta sunt, quæ ad hanc functionem attinent, illi tradens, inquit : Accipe, et esto verbi Dei relator, habiturus, si fideliter, et utiliter impleveris officium tuum, partem cum iis, qui verbum Dei bene ministrarunt ab initio.

17.
Exorcistarum potestas

EXORCISTA. Tertius est ordo Exorcistarum, quibus potestas data est nomen Domini invocandi in eos, qui ab immundis spiritibus obsidentur. Quare Episcopus, cum eos instituit, librum, in quo exorcismi continentur, eis porrigit, usus ea formula verborum : Accipe, et commenda memoriæ, et habe potestatem imponendi manus super energumenos, sive baptizatos, sive catechumenos.

18.
Acolythorum munera.

ACOLYTHUS. Acolythorum quartus est gradus, et ultimus eorum omnium, qui minores, et non sacri appellantur. Eorum munus est ministros majores Subdiaconos, et Diaconos in altaris ministerio assectari, eisque operam dare. Præterea lumina deferunt, et asservant, cum Missæ sacrificium celebratur, præcipue vero, cum Evangelium legitur : ex quo et ceroferarii alio nomine vocati sunt; cum itaque ordinantur, hic ritus ab Episcopo servari consuevit. Primum quidem, postquam eos officii sui diligenter admonuit, lumina eorum singulis tradit in hunc modum : Accipe ceroferarium cum cereo, et scias te ad accendenda Ecclesiæ luminaria mancipari in nomine Domini. Deinde item urceolos vacuos, quibus aqua et vinum in sacrificio ministratur : Accipe urceolos ad suggerendum vinum, et aquam in Eucharistiam sanguinis Christi in nomine Domini.

SUBDIACONUS. A minoribus ordinibus, iisdemque non sacris, de quibus hæctenus dictum est, ad majores et sacros legitimus aditus, et ascensus patet. In eorum primo gradu Subdiaconus collocatur : cujus munus est, ut nomen ipsum declarat, Diacono ad altare inservire; sacra enim lintea, vasa, panem, et vinum, ad sacrificii usum necessaria parare debet, nunc Episcopo, et sacerdoti aquam præbet, cum manus in Missæ sacrificio abluunt. Epistolam etiam, quæ olim a Diacono in Missa recitabatur, Subdiaconus legit, ac tanquam testis ad sacrum assistit, prohibetque ne sacerdos sacra faciens a quopiam perturbari possit.

Hæc autem, quæ ad Subdiaconi ministerium spectant, ex solemnibus cæremoniis, quæ in illius consecratione adhibentur, licet cognoscere. Primum enim Episcopus legem perpetuæ continentia huic ordini impositam esse admonet, edicitque neminem in Subdiaconorum ordinem cooptandum esse, cui ultro hanc legem accipere non sit propositum : deinde, post solemnem litaniarum precationem, quæ Subdiaconi munera, et functiones sint, enumerat, atque exponit. His peractis, eorum singuli, qui ordinantur, ab Episcopo quidem calicem, et sacram patenam accipiunt, ab Archidiacono vero, ut intelligatur Subdiaconum Diaconi officio subservire, urceolos vino et aqua plenos, una cum lebete, et linteolo, quo manus abstergantur, dicente Episcopo : Videte, cujusmodi ministerium vobis traditur : ideo vos admoneo, ut ita vos exhibeatis, ut Deo placere possitis. Adduntur præterea aliæ preces. Ad extremum, cum Episcopus sacris vestibus Subdiaconum ornavit, ad quarum singulas propria verba, et cæremonia adhibentur, tradit ei epistolarum librum, ac dicit : Accipe librum epistolarum, et habe potestatem legendi eas in ecclesia sancta Dei tam pro vivis, quam pro defunctis.

DIACONUS. Secundum autem sacrorum ordinum gradum Diaconus obtinet : cujus ministerium latius patet, sanctiusque semper habitum est.

Ad eum enim pertinet, Episcopum perpetuo sequi, concionantem custodire, eique, et sacerdoti sacra facienti, vel alia sacramenta administranti præsto esse, et in Missæ sacrificio evangelium legere. Olim vero fidelium animos sæpius exci-

19.
Subdiaconi munera :

20.
ejus consecrationis ritus.

21.
Diaconi munera :